

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Перший проректор
 Глухівського НПУ
 ім. О. Довженка
Марина ХРОЛЕНКО
 ім'я, прізвище
 « 08 » 08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни **«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Предметна спеціальність:

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма: «Психологія»

Статус: цикл професійної підготовки, нормативна дисципліна

Структурні підрозділи, відповідальні за реалізацію навчальної дисципліни:

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра: педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин				Вид семестрового контролю	
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття			Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Залік	Іспит
					Всього	Лекції	Практичні заняття			
Денна	I	1	3	90	36	18	18	54	+	-
Заочна	I	1	3	90	10	6	4	80	+	-

Глухів - 2024

Робочу програму складено на основі: Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія (затвердженого та введеного в дію наказом Міністерством освіти і науки України від 24.04.2019 року № 565) та змін до Стандарту, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України № 1583 від 29.12.2023 р., № 842 від 13.06.2024 р., Професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти», затвердженого наказом Мінекономіки № 2425 від 24.12.2020 р., Професійного стандарту «Практичний психолог (соціальна сфера)», затвердженого наказом Мінекономіки № 211 від 03.02.2021 р., освітньо-професійної програми «Психологія», освітньо-професійної програми «Психологія», навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 053 Психологія Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Укладач робочої програми: Юрій РЯБКО, асистент кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту

(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

кафедрою педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту
протокол від «27» серпня 2024 року №1

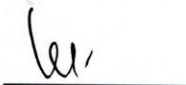
Завідувач кафедри Павло БІЛІЧЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент

(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ННІ Педагогіки і психології
протокол від «28» серпня 2024 року № 7

Голова вченої ради ННІ Педагогіки і психології Андрій ШЕРУДИЛО,
кандидат педагогічних наук, доцент

(підпис)

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми Інга ПОЛІЛУЄВА, кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та
менеджменту

(підпис)

1. Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» є обов'язковим компонентом освітньої програми «Психологія» та спрямована на формування у здобувачів освіти розуміння специфіки обраної професії, орієнтації в завданнях психології як науки та психологічної практики, сферах використання психології, розуміння особливостей побудови професійної кар'єри і перспектив особистісного зростання в рамках професійної діяльності.

Метою навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів освіти з особливостями психології як науки і професійної діяльності, основними шляхами і завданнями професійного становлення науковця психолога і психолога – практика.

Завдання навчального курсу:

- 1) формування загального уявлення про психологію як науку в системі наукових знань про людину,
- 2) формування уявлень про практичну психологію як теоретичну основу психологічної практики;
- 3) формування загального уявлення про зміст та особливості професійної діяльності психологів за основними напрямками;
- 4) ознайомлення з основними напрямками професійної діяльності психологів у різних сферах життєдіяльності суспільства;
- 5) ознайомлення з основними професійними вимогами до особистості психолога, основними суперечностями в професійному становленні психолога – професіонала;
- 6) надання знань, необхідних здобувачам освіти для ефективного навчання у вищому навчальному закладі за спеціальністю «Психологія».

Пререквізити: знання основних понять психології.

Постреквізити: Знання з курс «Вступ до спеціальності» можуть бути використані при написанні фахової випускної роботи, проходженні навчально-ознайомлювальної безвідривної практики.

Основні навчальні компетентності як результат успішного засвоєння навчального курсу

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

Фахові компетентності (ФК):

ФК2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

ФК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

ФК8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

Програмні результати (ПРН):

ПРН5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

ПРН10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПРН11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

Організація навчання

Види занять. Лекція-бесіда, передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Запитання адресуються до всіх, студенти відповідають з місця; викладач піклується про те, щоб запитання не залишалися без відповіді. Запитання не для контролю знань, а для з'ясування рівня орієнтованості і пізнання здобувачів освіти з проблем курсу, міри їх готовності до сприйняття наступного матеріалу. В умовах карантину (дистанційне навчання) лекційні заняття проводяться на платформі ZOOM.

Практичне заняття передбачає детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень курсу та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань. Перелік тем практичної роботи визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття включає: проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок здобувачів освіти; постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, - розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, зараховуються під час виставлення підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни. В умовах карантину (дистанційне навчання) практичні заняття проводяться з використанням сервісу classroom google.

Самостійна робота студента (СРС) - це самостійна діяльність-учіння здобувачів освіти, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни і передбачає:

- 1) опрацювання лекційного матеріалу;
- 2) підготовку до практичного заняття;
- 3) виконання творчих робіт за запропонованою тематикою;
- 4) роботу з термінологічним словником;
- 5) роботу з науковими першоджерелами, ознайомлення з новинками наукової літератури;

В умовах дистанційного навчання планування самостійної роботи студентів, методичне керівництво і контроль за її виконанням відбувається з використанням платформи ZOOM.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин (3 кредитів ECTS).**

Передбачається виконання трьох модульних робіт за підсумками кожного з трьох змістових модулів.

Підсумковий контроль - **залік.**

Освітні технології організації навчання та викладання: особистісно-орієнтовані (технологія індивідуального навчання, технологія активного навчання та самонавчання, технологія евристичного навчання); активні та інтерактивні технології проведення занять (технологія розвитку критичного мислення, технологія проведення дискусій, ділові та рольові ігри тощо).

Форми роботи: практикуми, тренінги, рольова гра, аналітичні дискурси, диспути тощо. Заняття містять теоретичні та практичні блоки.

Методи навчання

Для забезпечення ефективного засвоєння матеріалу курсу застосовуються різноманітні методи навчання, які охоплюють наступні аспекти:

Методи організації та проведення навчального процесу:

- вербальні (лекція у форматі монологу, лекція-обговорення, проблемно-орієнтована лекція);
- візуальні (використання презентацій, демонстрація матеріалів, застосування опорних схем і конспектів);
- практичні (виконання практичних завдань).

Методи мотивації та стимулювання пізнавальної активності:

- проблемний виклад інформації;
- звернення до реального життєвого досвіду студентів;
- організація навчальних дискусій.

Методи оцінювання та самоконтролю результатів навчання:

- усне оцінювання знань;
- письмовий контроль;
- самооцінка та взаємний контроль між студентами;
- аналіз відповідей.

2. Опис навчальної дисципліни
«Психологія девіантної поведінки»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань: <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> Спеціальність: 053 Психологія	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
		Статус – варіативна	
Модулів – 3 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90.	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Освітня програма: «Психологія»	Рік підготовки	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекційні заняття	
		18 год.	6 год.
		Практичні заняття	
		18 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		54 год.	80 год.
Вид контролю – залік			

2.1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА І ВИД ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
1. Наукова і прикладна (практична) психологія на сучасному етапі. Що таке наука: дефініції, призначення. Психологія як наука. Взаємозв'язок прикладної і академічної науки. Побутові психологічні погляди і психологічна наука. Когнітивні викривлення, помилка хіндсайту. Психологічні технології. Наукова і прикладна (практична) психологія на сучасному етапі. Основна проблематика практичної психології (психологічної допомоги) у

сучасному світі. Напрямки практичної психології в Україні. Міфи суспільної свідомості про психологів і психологію.

2. Деонтологічні принципи і базові настанови в роботі психолога. Етика в професіях соціономічного профілю. Поняття про деонтологію. Етичний кодекс психолога. Академічна доброчесність в наукових дослідженнях. Базові настанови в роботі психолога – практика. Гуманістична спрямованість психолога.

Змістовий модуль 2. ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ І ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ПСИХОЛОГА

3. Професійна підготовка психолога. Професійний вибір: мотиви вибору, ринок праці, схильність до обраної професії. Професійна діагностика і профвідбір на професію психолога-практика. Риси і якості психолога –науковця. Ознаки кваліфікованого психолога.

Рівні підготовки психолога. Здобуття освіти у закладах вищої освіти: питання адаптації, вибору освітньої траєкторії. Студентське самоврядування. Система оцінювання, освітня програма і освітні компоненти. Вибіркові дисципліни освітньої програми. Академічна мобільність. Значення професійної літератури в підготовці кваліфікованого психолога. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в оволодінні професією. «Кризи розчарування» і основні етапи розвитку психолога професіонала (за Н. С. Пряжніковим, Є. Ю. Пряжніковою).

4. Професійне зростання, особистісний розвиток і психопрофілактика в професійній діяльності психолога. Поствузівська освіта в професіогенезі психолога. Власний професійний досвід і його рефлексія як чинник професійного зростання. Значення інтерв'язі і суперв'язі для професійного зростання і особистісного розвитку психолога. Психогігієна в професійній діяльності психолога. Професійне вигорання і професійні деформації у психологів – практиків, їх профілактика. Професійна кар'єра психолога-науковця. Варіанти побудови кар'єри для психолога-практика в сучасній Україні. Відомчі психологічні служби. Організація власного бізнесу.

5. Організація та структура психологічної служби системи освіти України. Мета, завдання і принципи організації психологічної служби. Структура та управління психологічною службою. Розподіл функцій і повноважень у психологічній службі. Психологічні служби закладів освіти.

Змістовий модуль 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА - ПРАКТИКА

6. Особистість як предмет психологічних досліджень і об'єкт психологічної практики

Особистість, як предмет наукових психологічних досліджень. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”. Соціальний статус особистості. Психодинамічні концепції особистості. Персоналізація і персоніфікація. Гуманістичні концепції особистості. Структурні і рольові теорії особистості. Типологічні підходи до особистості. Рольова концепція особистості. Д.Міда. Соціалізація особистості. Феномен соціальної смерті особистості. Самодетермінація особистості. Особистість і суспільство в кризові періоди.

7. Психодіагностика, психологічна експертиза і психопрогностика в діяльності психолога. Психодіагностика: визначення, призначення, основні напрями, види. Психодіагностика в роботі психолога закладу освіти. Психологічна експертиза і психопрогностика як напрями діяльності психолога – практика.

8. Психологічне консультування, психокорекція, психологічна просвіта. Що означає «психологічна допомога»? Психолог – психотерапевт – психіатр, відмінності в професійних функціях і точки дотику. Психологічне консультування: мета, завдання, види. Призначення психокорекції. Механізми корекційного впливу. Психологічна просвіта: форми, напрями, принципи. Психологічна просвіта в закладах освіти: просвітницька робота з батьками, дітьми, педагогічними працівниками. Групові форми роботи: просвітницький тренінг, тренінг особистісного розвитку, групова психокорекція.

2.2. Структура навчальної дисципліни (денна / заочна форма)

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	практичні заняття	СРС
Змістовий модуль 1. Психологія як наука і вид професійної діяльності			
1.1. Наукова і прикладна (практична) психологія на сучасному етапі.	4/1	4/-	20/20
1.2. Деонтологічні принципи і базові настанови в роботі психолога	2/-	2/1	10/20
Змістовий модуль 2. Професійне становлення і особистісний розвиток психолога			
2.1. Професійна підготовка психолога.	2/-	2/-	10/20
2.2. Професійне зростання, особистісний розвиток і психопрофілактика в професійній діяльності психолога.	2/-	2/-	15/20
2.3. Організація та структура психологічної служби системи освіти України	2/-	2/-	15/20
Змістовий модуль 3. Основні напрями діяльності психолога - практика			
3.1. Особистість як предмет психологічних досліджень і об'єкт психологічної практики	2/1	2/-	10/10
3.2. Психодіагностика, психологічна експертиза і психопрогностика в діяльності психолога	2/1	2/1	10/12
3.3. Психологічне консультування, психокорекція, психологічна просвіта.	2/-	2/1	10/10
Разом	18/6	-	18/4
			100/132

2

2.3. Зміст лекційного курсу

Номер теми	Перелік тем лекцій, їх анотації*	Кількість годин
1	Наукова і прикладна (практична) психологія на сучасному етапі. Що таке наука: дефініції, призначення. Психологія як наука. Взаємозв'язок прикладної і академічної науки. Побутові психологічні погляди і психологічна наука. Когнітивні викривлення, помилка хіндсайту. Психологічні технології. Наукова і прикладна (практична) психологія на сучасному етапі. Основна проблематика практичної психології (психологічної допомоги) у сучасному світі. Напрямки практичної психології в Україні. Міфи суспільної свідомості про психологів і психологію. <i>Анотація:</i> розкривається поняття наука, наукова психологія, прикладна психологія.	4/1

2	<p>Деонтологічні принципи і базові настанови в роботі психолога. Етика в професіях соціономічного профілю. Поняття про деонтологію. Етичний кодекс психолога. Академічна добродетель в наукових дослідженнях. Базові настанови в роботі психолога – практика. Гуманістична спрямованість психолога.</p>	2/-
3	<p>Професійна підготовка психолога. Професійний вибір: мотиви вибору, ринок праці, схильність до обраної професії. Професійна діагностика і профвідбір на професію психолога-практика. Риси і якості психолога –науковця. Ознаки кваліфікованого психолога. Рівні підготовки психолога. Здобуття освіти у закладах вищої освіти: питання адаптації, вибору освітньої траєкторії. Студентське самоврядування. Система оцінювання, освітня програма і освітні компоненти. Вибіркові дисципліни освітньої програми. Академічна мобільність. Значення професійної літератури в підготовці кваліфікованого психолога. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в оволодінні професією. «Кризи розчарування» і основні етапи розвитку психолога професіонала (за Н. С. Пряжниковим, Є. Ю. Пряжніковою). <i>Анотація:</i> Розкривається специфіка професійної підготовки психолога, етапи, особливості підготовки в закладі вищої освіти, суперечності, які можуть супроводжувати шлях професійної підготовки на цьому етапі.</p>	2/-
4	<p>Професійне зростання, особистісний розвиток і психопрофілактика в професійній діяльності психолога. Поствузівська освіта в професіогенезі психолога. Власний професійний досвід і його рефлексія як чинник професійного зростання. Значення інтервізії і супервізії для професійного зростання і особистісного розвитку психолога. Психогієна в професійній діяльності психолога. Професійне вигорання і професійні деформації у психологів – практиків, їх профілактика. Професійна кар'єра психолога-науковця. Варіанти побудови кар'єри для психолога-практика в сучасній Україні. Відомчі психологічні служби. Організація власного бізнесу. <i>Анотація:</i> Розкривається специфіка професійної підготовки і самовдосконалення у післявузівський період, проблеми і суперечності, які можуть супроводжувати професіонала на цьому етапі.</p>	2/-
5	<p>Організація та структура психологічної служби системи освіти України. Мета, завдання і принципи організації психологічної служби. Структура та управління психологічною службою. Розподіл функцій і повноважень у психологічній службі. Психологічні служби закладів освіти. <i>Анотація.</i> Розкривається мета діяльності, структура, функції психологічної служби системи освіти України.</p>	2/-

6	<p>Особистість як предмет психологічних досліджень і об'єкт психологічної практики</p> <p>Особистість, як предмет наукових психологічних досліджень. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”. Соціальний статус особистості. Психодинамічні концепції особистості. Персоналізація і персоніфікація. Гуманістичні концепції особистості. Структурні і рольові теорії особистості. Типологічні підходи до особистості. Рольова концепція особистості. Д.Міда. Соціалізація особистості. Феномен соціальної смерті особистості. Самодетермінація особистості. Особистість і суспільство в кризові періоди.</p> <p><i>Анотація.</i> Розкривається поняття особистості, як одне з базових в психології, підходи до визначення і розуміння цього поняття, значення самодетермінації особистості</p>	2/1
7	<p>Психодіагностика, психологічна експертиза і психопрогностика в діяльності психолога. Психодіагностика: визначення, призначення, основні напрями, види. Психодіагностика в роботі психолога закладу освіти. Психологічна експертиза і психопрогностика як напрями діяльності психолога – практика.</p> <p><i>Анотація.</i> Розкривається суть і значення психологічної діагностики, психологічна експертизи і прогностики в діяльності психолога.</p>	2/1
8	<p>Психологічне консультування, психокорекція, психологічна просвіта. Що означає «психологічна допомога»? Психолог – психотерапевт – психіатр, відмінності в професійних функціях і точки дотику. Психологічне консультування: мета, завдання, види. Призначення психокорекції. Механізми корекційного впливу. Психологічна просвіта: форми, напрями, принципи. Психологічна просвіта в закладах освіти: просвітницька робота з батьками, дітьми, педагогічними працівниками. Групові форми роботи: просвітницький тренінг, тренінг особистісного розвитку, групова психокорекція</p> <p><i>Анотація.</i> Розкривається суть і значення психологічного консультування, психокорекції, психологічної просвіта, групових форм роботи в діяльності психолога.</p>	2/-
Разом за семестр		18/6

2.4. Зміст практичних занять

Номер теми	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	<p>Наукова і прикладна (практична) психологія на сучасному етапі.</p> <p>1.Психологія як наука. 2.Когнітивні викривлення, помилка хіндсайту. 3.Наукова і прикладна (практична) психологія на сучасному етапі. 4. Основна проблематика практичної психології (психологічної допомоги) у сучасному світі. 5.</p>	4/-

	Напрямки практичної психології в Україні. 6. Міфи суспільної свідомості про психологів і психологію. [1]; [3];[9]	
2	Деонтологічні принципи і базові настанови в роботі психолога. 1. Поняття про деонтологію. Етичний кодекс психолога. 2. Академічна доброчесність в наукових дослідженнях. 3. Базові настанови в роботі психолога – практика. [1]; [3];[9], Інф.ресурси [1]	2/1
3	Професійна підготовка психолога. 1.Професійна діагностика і профвідбір на професію психолога-практика. 2. Рівні підготовки психолога. 3. Здобуття освіти у закладах вищої освіти: питання адаптації, вибору освітньої траєкторії. 4. «Кризи розчарування» і основні етапи розвитку психолога професіонала (за Н. С. Пряжніковим, Є. Ю. Пряжніковою). [1]; [5];[8]	2/-
4	Професійне зростання, особистісний розвиток і психопрофілактика в професійній діяльності психолога. 1. Поствузівська освіта в професіогенезі психолога. 2. Психогігієна в професійній діяльності психолога. Професійне вигорання і професійні деформації у психологів – практиків, їх профілактика. 3. Професійна кар'єра психолога-науковця. 4. Пофесійна карера психолога-ппрактика. [1]; [3];[9]	2/-
5	Організація та структура психологічної служби системи освіти України. Мета, завдання і принципи організації психологічної служби. Структура та управління психологічною службою. Розподіл функцій і повноважень у психологічній службі. Психологічні служби закладів освіти. [1]; [2]; [3];[4];[9]	2/-
6	Особистість як предмет психологічних досліджень і об'єкт психологічної практики 1. Особистість, як предмет наукових психологічних досліджень. 2. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”. 3. Психодинамічні концепції особистості. Персоналізація і персоніфікація. 4. Гуманістичні концепції особистості. 5. Самодетермінація особистості. 6. Особистість і суспільство в кризові періоди. [1]; [2];[9]	2/-
7	Психодіагностика, психологічна експертиза і психопрогностика в діяльності психолога. Психодіагностика: визначення, призначення, основні напрями, види. Психодіагностика в роботі психолога закладу освіти. Психологічна експертизаі психопрогностика як напрями діяльності психолога – практика. [1]; [2]; [4];[9]	2/1

8	Психологічне консультування, психокорекція, психологічна просвіта. Що означає «психологічна допомога»? Психолог – психотерапевт – психіатр, відмінності в професійних функціях і точки дотику. Психологічне консультування: мета, завдання, види. Призначення психокорекції. Механізми корекційного впливу. Психологічна просвіта: форми, напрями, принципи. Психологічна просвіта в закладах освіти: просвітницька робота з батьками, дітьми, педагогічними працівниками. Групові форми роботи: просвітницький тренінг, тренінг особистісного розвитку, групова психокорекція [6]; [9]; [10]	2/1
Разом за IV семестр		18/4

2.5. Зміст самостійної роботи

Номер теми	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1,2	1. Опрацювати основну та додаткову літературу до теми. 2. Виконати письмово завдання практичної роботи, викласти у Гугл-Клас. 3. Повести роботу з термінологією: проаналізувати значення основних термінів, занотувати (за необхідності): <i>наука, евристики, когнітивні викривлення, помилка хіндсайту, психологія, прикладна психологія, психотехнологія, деонтологія, гуманізм, гуманістичний підхід в психології.</i> 4. Занотувати основні положення лекційного матеріалу. 5. Провести рефлексію власного досвіду за даною темою, щодо можливості використання отриманих знань в професійній діяльності. 6. Підготувати (знайти у відкритих джерелах, наявній літературі) матеріали за темою. Визначитись з питаннями, які потребують додаткового обговорення а занятті для уточнення.	10/10
		5/10
Тема 3,4,5	1. Опрацювати основну та додаткову літературу до теми. 2. Виконати письмово завдання практичної роботи, викласти у Гугл-Клас. 3. Повести роботу з термінологією: проаналізувати значення основних термінів, занотувати (за необхідності): <i>профорієнтація, профвідбір, профвідбір, рівні освіти, освітня траєкторія, академічна мобільність, освітня програма, обов'язкові і вибіркові компоненти ОП, кризи розчарування, інтерв'єзія, супервізія, Балінтівські групи.</i> 4. Занотувати основні положення лекційного матеріалу. 5. Провести рефлексію власного досвіду за даною темою, щодо можливості використання отриманих знань в професійній діяльності. 6. Підготувати (знайти у відкритих джерелах, наявній літературі) матеріали за темою. Визначитись з питаннями, які потребують додаткового обговорення а занятті для уточнення.	5/10
		5/10
		5/10
Тема 6,7,8	1. Опрацювати основну та додаткову літературу до теми. 2. Виконати письмово завдання практичної роботи, викласти у Гугл-Клас. 3. Повести роботу з термінологією: проаналізувати значення основних термінів, занотувати (за необхідності):	7/10

	<i>діагностичний мінімум, корекційна робота, етапи корекційної програми, розвивальне заняття, консультативно-просвітницька робота, профілактика, реабілітація, експертиза, прогностика, форми корекційної роботи</i>	10/10
	4. Занотувати основні положення лекційного матеріалу. 5. Провести рефлексію власного досвіду за даною темою, щодо можливості використання отриманих знань в професійній діяльності. 6. Підготувати (знайти у відкритих джерелах, наявній літературі) матеріали за темою. Визначитись з питаннями, які потребують додаткового обговорення а занятті для уточнення.	7/10
	Разом за семестр	54/80

2.6. Зміст індивідуальної роботи

№ п/п	Назва теми (модуля, змістового модуля) та зміст індивідуальної роботи	Кількість годин
1	ЗМ 1. Психологія як наука і вид професійної діяльності Завдання: Підготуйте реферативну одну із запропонованих тем: <ul style="list-style-type: none"> – Наукова психологія: визначення, поняття. – Виникнення професії “психолог”. – Необхідність практичної психології в нашій країні: потреби суспільства і ринок праці. – Мета і завдання діяльності практичного психолога. 	
2 3	ЗМ 2. Професійне становлення і особистісний розвиток психолога Завдання 1. Проведіть рефлексію власних мотивів вибору професії психолога. Напишіть есе на тему: «Мотиви вибору професії психолога – шлях до професійного успіху» Завдання 2. Підготуйте презентацію на тему: «Історія та перспективи психологічної науки».	
	ЗМ 3. Основні напрями діяльності психолога – практика Завдання 1. Напишіть есе на тему: «Перспективи використання штучного інтелекту в психології». Відзначте можливі позитивні і негативні сторони впровадження ШІ в науку і психологічну практику. Завдання 2. Підготуйте презентацію «Діяльність психологічної служби в закладах вищої освіти». Як приклад, використовуйте діяльність психологічної служби ГНПУ ім. О. Довженка (попередньо ознайомившись з цим досвідом).	
	Разом за семестр	

2.7. Перелік питань для підсумкового контролю.

2.7.1. Тематика модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» проводиться наприкінці кожного модулю, оцінюється в 5 балів. Максимальна сума отриманих студентом балів таким чином може становити 15 балів.

Модульна робота 1

1. Поясніть, що таке помилка хіндсайту і яке відношення вона має до оволодіння психологічними знаннями.

2. В чому полягає відмінність завдань академічної психології і прикладної?
3. Якими базовими настановами послуговується психолог в своїй діяльності?
4. Назвіть основні положення Етичного кодексу психолога.
5. Назвіть основні причини можливого професійного вигорання психолога – початківця.

Модульна робота 2.

1. Охарактеризуйте рівні психологічної освіти. Поясніть які форми навчання характерні для кожного з рівнів психологічної освіти.
2. Поясніть, що таке освітньо-професійна програма, яка її структура?
3. Назвіть критеріями, за яким має відбуватись профвідбір на професію психолог (практик).
4. Опишіть структуру психологічної служби системи освіти України.
5. Поясніть значення інтервізійних груп і супервізії для професійного зростання психолога.

Модульна робота 3.

1. Охарактеризуйте психодіагностичні функції практичного психолога.
2. Назвіть спільне і відмінне консультування, психокорекції та психотерапії.
3. У чому полягали основні погляди К.Г. Юнга на проблему соціалізації людини?
4. У чому переваги групових форм роботи психолога з клієнтами (тренінг, психокорекція)?
5. Назвіть основні напрямки просвітницької роботи психолога освіти.

2.7.2. Питання до заліку:

1. Наукова і прикладна (практична) психологія на сучасному етапі.
2. Основна проблематика практичної психології (психологічної допомоги) у сучасному світі.
3. Міфи суспільної свідомості про психологів і психологію.
4. Професійні вимоги до психолога-практика.
5. Професійна підготовка практичного психолога: особистісні риси психолога.
6. Структура професійної підготовки психолога-практика.
7. Підготовка у ЗВО фахівців за спеціальністю «психологія»
8. Організація навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти.
9. Організація педагогічної практики як основа формування професійних навичок.
10. Наукова діяльність студентів.
11. Підвищення кваліфікації і особистісне зростання психолога-практика
12. Місце супервізії в професійному становленні психолога-практика.
13. Можливості Балінтівських груп психологів-психотерапевтів і психологів-консультантів.
14. Інтервізія як засіб професійного зростання.
15. Екологія роботи практичного психолога
16. «Кризи розчарування» і основні етапи розвитку психолога професіонала (за Н. С. Пряжніковим, Є. Ю. Пряжніковою).
17. Поняття про професійні деформації та способи їх попередження.
18. Профілактика синдрому професійного вигорання.
19. Суперечності професійного становлення практичного психолога на сучасному етапі розвитку українського суспільства.
20. Деонтологічні принципи в роботі психолога
21. Деонтологічні принципи: Етичний кодекс психолога.
22. Фундаментальні настанови діяльності практичного психолога.
23. Особистість як предмет практичної психології
24. Поняття про особистість.
25. Теорії особистості (на прикладі психодинамічних, біхевіоральних, когнітивістських, гуманістичних, екзистенційних підходів).
26. Проблема викривлень у особистісному розвитку людини.
27. Співвідношення свідомого і несвідомого в психічному апараті людини. Механізми психологічного захисту.

28. Спілкування як основа професійної діяльності психолога
29. Соціально-психологічні феномени в спілкуванні (установки, атрибуція, навіюваність, сумісність).
30. Стратегії і види спілкування.
31. Вербальні і невербальні засоби спілкування.
32. Позичії спілкування. Психологічна дистанція у спілкуванні.
33. Тренінг професійних навичок у спілкуванні.
34. Психологічна служба системи освіти, її функції, завдання, структура.
35. Відомчі психологічні служби в Україні.
36. Основні види і напрямки діяльності практичного психолога
37. Зміст діяльності і форми роботи шкільного психолога.
38. Психологічна просвіта на прикладі шкільної психологічної служби.
39. Психологічна профілактика в навчально-виховному процесі.
40. Шкільна психодіагностика.
41. Психологічна експертиза і психопрогностика в діяльності шкільного психолога.
42. Психологічне консультування: мета, завдання, принципи.
43. Психологічне консультування учасників навчально-виховного процесу.
44. Поняття про психологічну корекцію. Мета, завдання, напрямки психокорекції.
45. Психокорекція в діяльності психолога психологічної служби системи освіти..

2.8. Система оцінювання (критерії оцінювання та шкала оцінювання) із дисципліни «Вступ до спеціальності»

2.8.1. Розподіл балів у межах навчальної дисципліни форма підсумкового контролю – залік

Денна форма навчання

<i>Практичні заняття</i>									<i>Модульний контроль</i>	<i>Форма семестрової атестації</i>
Максимальна кількість балів -75									Максимальна кількість балів -15	Максимальна кількість балів -10
ПЗ1	ПЗ2	ПЗ3	ПЗ4	ПЗ5	ПЗ6	ПЗ7	ПЗ8	ПЗ9	МК	залік
8	9	8	9	8	8	9	8	8	15	10
Всього – 100 балів										

Заочна форма навчання

<i>Практичні заняття</i>		<i>Модульний контроль</i>	<i>Форма семестрової атестації</i>
Максимальна кількість балів -75		Максимальна кількість балів -15	Максимальна кількість балів -10
ПЗ1	ПЗ2	МК	залік
35	40	15	10
Всього – 100 балів			

2.8.2. Критерії та рівні навчальних досягнень студентів
з курсу «Вступ до спеціальності»

Оцінка ECTS	Сума балів за 100 бальною шкалою	Критерії	
A	90-100	Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, успішно розв'язує завдання підвищеної складності, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань, під час виконання самостійної роботи. Основні питання розкриває на високому теоретичному й практичному рівнях, без ускладнень орієнтується в матеріалі, повністю відповідає на додаткові запитання. Якість відповідей свідчить про вільне володіння навчальним матеріалом, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом із навчальної дисципліни. Набуті компетенції творчо застосовує в професійній предметній діяльності.
B	82-89	Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження	Студент володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни на творчому рівні. Під час відповідей виявляє вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, проте у відповідях допускає неточності.
C	74-81	Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками	Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, проте не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає суттєві неточності. Розкриває основні питання, а на додаткові відповідає неповно. Ознайомлення з додатковими джерелами не є систематизованим.
D	64-73	Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками	Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях. Послуговується тільки загальним поняттєвим апаратом, у цілому орієнтується в досліджуваному предметі, але розкриваючи основні питання допускає суттєві помилки.

Е	60-63	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижчим за середній.	Домінує репродуктивний виклад інформації; труднощі в проведенні міжпредметних зв'язків навіть з допомогою викладача; знання основної термінології.
FX	35-59	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно. Робить принципові помилки у відповідях, не може дати обґрунтовані відповіді на всі основні питання викладача, не орієнтується в основних теоретичних і практичних положеннях курсу або не засвоїв окремі розділи курсу.
F	1-34	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.

2.9. Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Вступ до спеціальності [Електронний ресурс]: електрон. метод. рекомендації до курсу «Вступ до спеціальності» для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти спец. 053 «Психологія» / уклад. О.І. Кононенко, Л.В. Полещук / Одеса, 2023. 39 с. 309 Кбайт.
2. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: вступ у спеціальність: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 256 с.
3. Іванова О., Москалюк Л., Корсун С. Психологія. Вступ до спеціальності. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 184 с.
4. Митник О.Я., Середюк Т.В., Чистяк О.В. Організація психологічної служби. Київ: Слово. 2020. 40 с.
5. Періг І.М. Вступ до спеціальності «Психологія»: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Психологія», «Практична психологія». Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2017. 63 с.
6. Тарасова Т.Б. Психологічна просвіта. Суми: Університетська книга, 2023. 462 с.
7. Психологічна служба: Підруч. / [В.Г. Панок (наук. ред.), А.Г. Обухівська, В.Д. Острова та ін.]. Київ: Ніка-Центр, 2016. 362 с.

Додаткова література

1. Особистість у сучасному соціопсихологічному вимірі / за заг. ред. Пріба Г.А., Калюжної Є.М., Київ: Олді+, 2022. 554 с.
2. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 296 с.
3. Приходько Ю. О. Практична психологія: введення у професію [Текст]: навч. посіб. - Вид. 2-ге, доп. Київ: Каравела, 2010. 232 с.
4. Чернобровкіна В. А. Психологія особистісної свободи: моногр. Луганськ: ДЗ "ЛНУ ім. Тараса Шевченка", 2012. 458 с.
5. Москальова А. С. Брюховецька О.В. Психологія: вступ до спеціальності: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 216 с.
6. Панок В. Г., Острова В. Д. Психологічна служба вищого навчального закладу (організаційно-методичні аспекти): метод. посіб. Київ: Освіта України, 2010. 230 с.

7. Строяновська О. В. Психологічна служба в системі освіти: практикум з навчального курсу для практичних психологів; навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Каравела, 2010. 176 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Етичний кодекс психолога [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://psyua.com.ua/page/zakon.php>; www.psyjournals.org.ua
2. Лист МОНУ Про методичні рекомендації «Пріоритетні напрямки роботи психологічної служби в системі освіти України у 2024/2025 навчальному році» від 08.08.2024 № 21/08-1233 <http://psychologdcpp.in.ua/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4-%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC/>
3. Лист МОНУ «Про пріоритетні напрямки роботи психологічної служби у системі освіти у 2023/2024 навчальному році» від 21.08.2023 № 1/12492-23 https://psychologdcpp.in.ua/%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%96%CC%88_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%96%CC%88_%D1%81%D0%BB/